

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg
og deres stedfortrædere

Bilag	Journalnummer	Kontor	
1	400.C.2-0	EU-sekr.	2. juli 2001

Til underretning for Folketingets Europaudvalg vedlægges Justitsministeriets grundnotat om Kommissionens forslag til Rådets forordning om fastlæggelse af en generel ramme for Fællesskabets aktiviteter med henblik på at fremme gennemførelsen af et europæisk civilretligt område (KOM(2001) 221 endelig).

GRUNDNOTAT

om Kommissionens forslag til Rådets forordning om fastlæggelse af en generel ramme for Fællesskabets aktiviteter med henblik på at fremme gennemførelsen af et europæisk civilretligt område (KOM(2001) 221 endelig)* .

<DOCUMENT_START>

1. Baggrund.

Den 28. oktober 1996 vedtog Rådet en fælles aktion vedrørende et udvekslings- og tilskyndelses-program for aktørerne inden for retsvæsenet, kaldet Grotius-programmet, som gjaldt for perioden 1996-2000.

Formålet med Grotius-programmet var at fremme det retlige samarbejde mellem medlemsstaterne og at styrke kendskabet til de andre medlemsstaters juridiske og retlige systemer. Programmet gav mulighed for at få støtte til uddannelse, udvekslings- og praktikprogrammer, tilrettelæggelse af møder, undersøgelser og forskning samt informationsudveksling. Støtteberettigede var nationale ikke-statslige organisationer. Grotius-programmet for årene 1996-2000 dækkede både civilretligt og strafferetligt samarbejde.

En ekstern evalueringsrapport, som blev udarbejdet for Kommissionen, forelå i marts 2000 og dækkede årene 1996-1998. Rapporten fastslog, at programmet havde været en succes, at der ikke fandtes nogen alternative mekanismer, og at efterspørgslen efter støtte havde oversteget udbuddet betydeligt. De vigtigste anbefalinger for fremtiden var en større fokusering på foranstaltninger, der førte til operationelt nyttige resultater i relation til de politiske prioriteter i Tammerfors-konklusionerne, samt en understregning af behovet for foranstaltninger, der kunne forbedre formidlingen af resultaterne fra afsluttede projekter.

Den 12. februar 2001 vedtog Rådet en forordning om en et-årig forlængelse af Grotius-programmet for så vidt angår det civilretlige område (Grotius-civilret)* . Formålet med forlængelsen var at gøre det muligt

for Kommissionen at forberede et nyt samlet og omfattende forslag til erstatning for det tidligere program.

Kommissionen har på den baggrund den 15. maj 2001 fremsat forslag til Rådets forordning om fastlæggelse af en generel ramme for Fællesskabets aktiviteter med henblik på at fremme gennemførelsen af et europæisk civilretligt område (KOM(2001) 221 endelig).

Forslagets overordnede målsætninger er stort set de samme som Grotius-programmets målsætninger. Derimod er kredsen af støtteberettigede ændret fra alene at omfatte nationale ikke-statslige organisationer til også at omfatte Kommissionen, europæiske ikke-statslige organisationer og offentlige institutioner.

Det anslåede referencebeløb er i finansieringsoversigten angivet til 3 millioner EUR pr. år. Budgettet for de civilretlige aspekter af Grotiusprogrammet og for det et-årige Grotius-civil-program var på ca. 650.000 EUR pr. år. Der er således tale om en væsentlig budgetforhøjelse. Budgetforhøjelsen må bl.a. ses i lyset af, at det såkaldte Schuman-program vedrørende forbedring af juristers indsigt i fælles saksretten udløber ved udgangen af 2001 og ikke vil blive forlænget. Schuman-programmet har hidtil haft et årligt budget på 1 million EUR.

Efter artikel 1 i protokollen om Danmarks stilling, der er knyttet til Amsterdam-Traktaten, deltager Danmark ikke i Rådets vedtagelse af foranstaltninger, der foreslås i henhold til afsnit IV i EF-Traktaten (forbeholdet vedrørende retlige og indre anliggender).

Da retsgrundlaget for Kommissionens forslag er EF-Traktatens artikel 61, litra c, jf. artikel 65, deltager Danmark ikke i en kommende vedtagelse af forordningen, der således ikke vil være bindende for eller finde anvendelse i Danmark.

1. Indhold.

Af forslagens artikel 1 fremgår det, at forordningens overordnede målsætning er at fastsætte en generel ramme for Fællesskabets aktiviteter med henblik på at lette gennemførelsen af et europæisk civilretligt område, og at forordningen gælder for perioden 1. januar 2002 til 31. december 2006. Det fastsættes i artikel 1, stk. 2, at forordningen ikke finder anvendelse på Danmark, Irland og Det Forenede Kongerige.

I artikel 2 opregnes de specifikke målsætninger for forordningen. Målsætningerne er; 1) at fremme det retlige samarbejde mellem medlemstaterne, 2) at fremme kendskabet til de andre medlemsstaters juridiske systemer og retssystemer, 3) at sikre en korrekt gennemførelse og anvendelse af Fællesskabets instrumenter på området civilretligt samarbejde, og 4) at forbedre informationen til offentligheden om adgangen til domstolene, retligt samarbejde og medlemsstaternes retssystemer.

Artikel 3 bestemmer, hvilke aktiviteter der kan støttes under forordningens aktivitetsramme. For det første skal aktiviteterne opfylde mindst én af målsætningerne i artikel 2. For det andet skal aktiviteterne bestå i; 1) foranstaltninger truffet af Kommissionen, eller 2) foranstaltninger, hvormed der ydes finansiel støtte til driftsudgifter for europæiske ikke-statslige organisationer, eller 3) foranstaltninger, hvormed der ydes finansiel støtte til specifikke projekter af interesse for Fællesskabet.

Artikel 4 giver mulighed for at tredjelande - herunder ansøgerlandene i Central og Østeuropa - kan deltage i aktivitetsrammen i henhold til de betingelser, der er fastsat eller fastsættes i aftaler med de pågældende lande.

Artikel 5 fastsætter nærmere betingelser for, at europæiske ikke-statslige organisationer kan opnå støtte til deres driftsudgifter, jf. artikel 3. For det første skal der være tale om ikke-kommercielle organisationer. For det andet skal organisationerne udøve aktiviteter med en europæisk dimension og inddrage normalt mindst 2/3 af medlemsstaterne, og for det tredje skal organisationernes hovedformål være at fremme civilretligt samarbejde.

Artikel 6 fastsætter nærmere betingelser for at opnå finansiel støtte til specifikke projekter, jf. artikel 3. Projekterne skal bestå i uddannelse, udveksling og praktikophold, undersøgelser og forskning, møder og seminarer, formidling af oplysninger, eller tage sigte på oprettelse af nye organisationer, hvis formål er at opfylde de kriterier, som er anført i artikel 5. Projekterne kan indgives af institutioner og offentlige eller private organisationer, herunder erhvervssammenslutninger, forskningsinstitutter og institutioner, der er ansvarlige for juridisk eller retslig uddannelse for aktører inden for retsvæsenet. Endelig skal projekterne omfatte mindst tre lande, der deltager i aktivitetsrammen. Artiklen giver i øvrigt mulighed for, at projekterne også har deltagere fra andre lande, herunder fra Danmark.

Artikel 7 bestemmer, at de årlige bevillinger godkendes af budgetmyndigheden inden for rammerne af de finansielle overslag. Det fastslås i artikel 7, stk. 2, at støtte under forordningens aktivitetsramme udelukker enhver finansiering fra andre fællesskabsprogrammer. Artikel 7, stk. 3, bestemmer, at den finansielle støtte højst kan dække 50% af driftsomkostningerne for europæiske ikke-statslige organisationer eller af udgifterne til projekter. Derimod indeholder forslaget ingen begrænsning i forhold til støtte af foranstaltninger truffet af Kommissionen.

Ifølge artikel 8 skal Kommissionen hvert år offentliggøre et arbejdsprogram, der beskriver de prioriterede målsætninger og typer af aktiviteter for det følgende år, herunder bl.a. udvælgelses- og tildelingskriterier. Det følger endvidere af artiklen, at Kommissionen ved evalueringen og udvælgelsen skal lægge særlig vægt på forslagets bidrag til målsætningerne i artikel 2, forslagets problemløsende karakter, forudsatte foranstaltninger til formidling af resultater, komplementariteten med andre aktiviteter og foranstaltningens omfang, specielt i relation til stordriftsfordele og omkostningseffektivitet. Kommissionen bistås ved udarbejdelsen af arbejdsprogram og ved udvælgelsen af støtteberettigede projekter mv. af et rådgivende udvalg bestående af repræsentanter for medlemsstaterne.

Artikel 9 fastslår, at afgørelser om dels støtte til driftsudgifter for europæiske ikke-statslige organisationer, dels støtte til specifikke projekter, jf. artikel 3, skal efterfølges af støtteaftaler mellem Kommissionen og modtagerne.

Artikel 10 vedrører Kommissionens kontrol af de foranstaltninger, der finansieres under aktivitetsrammen. Det fastslås, at kontrollen navnlig foretages på grundlag af rapporter efter procedurer, der fastlægges efter aftale med støttemodtageren. Det fastslås endvidere, at modtageren skal fremlægge en rapport for hver foranstaltning senest tre måneder efter gennemførelsen.

Artikel 11 forpligter Kommissionen til årligt at offentliggøre oplysninger om støttemodtagere og finansierede aktiviteter under aktivitetsrammen. Kommissionen skal hvert år tilstille det rådgivende udvalg oplysninger om de aktiviteter, som er gennemført af Kommissionen.

Ifølge artikel 12 skal Kommissionen bistås af et rådgivende udvalg, der består af repræsentanter for medlemsstaterne med Kommissionens repræsentant som formand, jf. artikel 8.

Artikel 13 fastslår, at Kommissionen over for støttemodtagere, der ikke opfylder deres forpligtelser, kan anvende sanktioner i form af nedsættelse, suspension eller krav om tilbagebetaling af støtte.

Ifølge artikel 14 skal Kommissionen aflægge to rapporter om aktivitetsrammen, dels en rapport om gennemførelsen af aktivitetsrammen, som skal foreligge senest den 30. juni 2004, dels en evalueringsrapport, som af hensyn til en eventuel fornyelse af rammen skal foreligge senest den 31. december 2005.

Forordningen skal i henhold til artikel 15 træde i kraft på tyvendedagen efter offentliggørelsen i EF-Tidende.

1. Dansk ret.

Danmark deltog i Grotius-programmet på grundlag af Rådets fælles aktion af 28. oktober 1996, som udløb ved udgangen af 2000. På grund af det danske forbehold vedrørende retlige og indre anliggender, jf. punkt 1, deltager Danmark

derimod ikke i den nugældende forordning om midlertidig videreførelse af Grotius-programmets civilretlige del (Grotius-civilret) i 2001, som derfor ikke er bindende for eller finder anvendelse i Danmark.

- **Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser.**

Som anført under punkt 1 deltager Danmark ikke i en kommende vedtagelse af rådsforordningen, der således ikke vil være bindende for eller finde anvendelse i Danmark.

Rådsforordningen vil derfor ikke have lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser for Danmark, idet forordningen ikke får virkning her i landet. Danske myndigheder og organisationer vil således som udgangspunkt ikke selvstændigt kunne ansøge om støtte under aktivitetsrammen til finansiering af civilretlige aktiviteter, herunder sådanne aktiviteter mv., som skal afvikles under det kommende danske EU-formandskab.

Som konsekvens heraf vil Danmark i medfør af artikel 3 i protokollen om Danmarks stilling heller ikke skulle bidrage til finansieringen af aktivitetsrammen, når bortses fra de administrationsomkostninger, der påhviler institutionerne.

Hvis man fra dansk side måtte ønske at blive knyttet til forordningen ved en mellemstatslig aftale, skønnes dette ikke at ville kræve lovændringer. Danmark vil i så fald skulle bidrage til finansieringen af programmet.

- **Høring.**

Forslaget er sendt i høring hos:

Præsidenterne for Østre Landsret, Vestre Landsret, Københavns byret samt retterne i Århus, Odense, Ålborg og Roskilde, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen og Advokatrådet.

Når høringsfristen er udløbet, vil en høringsoversigt blive sendt til Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg.